

Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге Советы

КАРАР

09 июнь 2021 ел

№11

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге муниципаль берлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге муниципаль берлеге Уставының 15.1-23 статьяларына таянып, Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибен кушымтада бирелгән тәртиптә расларга.

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Жирлек Башлыгы

Г.Ш.Нафиков

**Псяк авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү,
кертү, тикшерү һәм карау
ТӘРТИБЕ**

**1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр
1 статья Әлеге Тәртипне жайга салу предметы**

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Псяк муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итүгә, кертүгә, фикер алышуга, карауга, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйлә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбәннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициативалы проектларны тәкъдим итү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән һәм алар нигезендә кабул ителгән Псяк авыл Советы карарларында башкасы каралмаган булса, файдаланылмый.

2 статья. Инициативалы проектлар

1. Инициативалы проект дигәндә әлеге Тәртиптә Кукмара муниципаль районы Псяк авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Кукмара муниципаль районы Псяк авыл жирлеге яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турында тәкъдиме аңлашыла.

2. инициативалы проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

1) Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган
сроклары;

6) элге проектны гамэлгэ ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләмнән тыш, элге акчаларны инициативалы проектны гамэлгэ ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта, Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенең бюджет чаралары күләменә күрсәтү;

8) Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге территориясенә яисә аның чикләрендә инициативалы проект гамэлгэ ашырылачак өлешен элге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә күрсәтү;

3. инициативалы проект элге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләре булган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблицалы материаллар кушымта итеп бирелергә мөмкин.

3 статья. Халык мәнфәгатләрендә инициативалы проектлар гамэлгэ ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициативалы проектлар тулаем Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге халык мәнфәгатләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатләрендә гамэлгэ ашырылырга мөмкин:

- 1) торак пункт;
- 2) торак пунктлар төркеме;

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) Псяк авыл башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) аерым муниципаль программаларның чараларын үтәү буенча инициативалы проектларны гамэлгэ ашыру максатларында Псяк авыл жирлеге территориясен өлешләргә (округларга) бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге территориясенә (округының) тиешле өлеше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамэлгэ ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү **4 статья. Проект инициаторлары**

1. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хоуклы:

1) уналты яшькә житкән һәм Кукмара муниципаль районы Псяк авыл жирлеге территориясендә яшәүче кимендә ун⁴ граждан булган инициатив төркем (алга таба – инициатив төркем);

- 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) авыл торак пунктының старостасы;

2. Элге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба – проект инициаторлары):

- 1) инициативалы проект әзерлиләр;

2) инициативалы проект буенча фикер алышуны оештыралар яисә элге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерләрен ачыклауны тәэмин ителәр;

- 3) инициатив проектны Псяк авыл башкарма комитетына кертәләр;

- 4) инициативалы проектны гамэлгэ ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;

5) башка хокукларны гамэлгэ ашыралар һәм элге Тәртиптә билгеләнгән һәм аның нигезендә кабул ителгән Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бурычларны башкаралар.

3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмәнең формасы Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территорияль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территорияль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проект инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнар фикерен ачыклау

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенә халкы яисә аның өлешендә халкы тарафыннан хупланырга тиеш.

2. Проектның инициаторы түбәндәге формаларда инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны оештыра:

1) гражданнар жыйынында инициативалы проектны карау;

2) гражданнар жыйылышында яисә конференциясендә, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыйылышында яисә конференциясендә инициативалы проектны карау;

3) гражданнардан сорашып белешү үткәру;

4) инициативалы проектны хуплап, гражданнарның имзаларын жыйо.

3. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыйылышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыйылышы (алга таба – жыйылыш) проект инициаторы карары буенча билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыйылыш Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегендә анда яшәүчеләр мәнфәгатләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла торган территориясә өлешендә үткәрелә. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенә халкы мәнфәгатләрендә планлаштырылса, Кукмара муниципаль районы Псяк авыл жирлегенә территориясендә төрле өлешләрендә берничә жыйылыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыйылышта уналты яшкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

1) Жыйылыш кара-каршы (очная) фикер алышу формасында уздырыла – көн тәртибә һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен халыкның уртақ катнашуы формасында;

4. Бер жыйылышта берничә инициативалы проект каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыйылышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

5. Жыйылыш үткәру, документлар әзерләү һәм тарату чыгымнары өчен проект инициаторы жаваплы.

6. Псяк авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыйылыш үткәрдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткәру өчен түләүсез бина бирә. Псяк авыл башкарма комитеты карары белән жыйылышлар үткәру өчен бирелә торган биналарның исемлегенә билгеләнергә мөмкин.

7. Катнашучылар саны 50 кешенә тәшкит иткәндә жыйылыш хокуклы дип санала.

7 статья. Жыйылышны үткәругә әзерлек

1. Жыйылышны уздыру турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) фикерләшү өчен жыелыш үткәремә торган инициативалы проект;
- 2) жыелыш үткәрү формасы (кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно));
- 3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырылган очракта – халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырылган очракта – шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес, йә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсулаштырылган сайттан файдалану турында карар;

5) кара-каршы фикер алышу (очно) формасында үткәремә торган жыелышта катнашучыларның яисә, жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырган очракта, көн тәртибедәгә мәсьәләләр буенча кара-каршы фикер алышуда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш үткәремә торган территориядә яшәүчеләргә аны уздыру турында мәгълүмат бирү ысуллары;

2. Проектның инициаторы Псяк авыл башкарма комитетына жыелыш үткәрү турында аны уздыру көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча язмача хәбәрнамә жибәрә.

3. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициативалы төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чаранын башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр

3) проект инициаторларының жыелышны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлары фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары.

4) жыелыш уздыруга ярдәм итү турында, шул исәптән жыелыш (жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру өчен урын бирү турында һәм (яисә) тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсулаштырылган сайттан файдалану турында үтенеч;

4. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен башкарырга вәкаләтле итеп билгеләгән затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исемнән жыелыш үткәрү турында хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле итеп билгеләнгән затлар имза сала.

5. Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, Псяк авыл башкарма комитеты хәбәр килгән көннән алып биш көн эчендә уздыру өчен урын бирү мөмкинлеге турында проект инициаторына хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны (жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Псяк авыл башкарма комитеты жыелыш үткәрү турында, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында яисә махсулаштырылган сайтта белешмәләр урнаштыра:

1) хәбәрнамә кергән көннән алып өч көн эчендә жыелыш үткәрү турында;

2) жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырылган очракта, кара-каршы фикер алышу).

7. Псяк авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткәрүдә ярдәм итү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләп куярга хокуклы. Псяк авыл башкарма комитеты

вәкаләтле вәкилле билгеләп куя турында алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

8 статья. Жыелышны кара-каршы фикер алышу (очно) формасында уздыру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы, проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданның Псяк авыл башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзеп теркәүне тәмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлеге жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибидәге мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибидәге мәсьәләләргә игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 3) яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- 5) көн тәртибидәге сораулар буенча кабул ителгән карарлар

9 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе үткәрү

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә 16 яшькә житкән яшәүчеләрнең саны 1000 кешедән артып киткән очракта, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба – конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция, әлеге статьяда билгеләнгән үзгәртүләргә исәпкә алып, әлеге Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

3. Әлеге Тәртипнең 8 статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән конференция үткәрү турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

1) делегацияләргә сайлау вәкиллеге нормасы, ул территориянең 16 яшькә житкән 100 кешесенә 1 делегаттан ким булган алмаш;

2) делегатларны сайлау өчен жыелышлар уздыру сроклары һәм тәртибе.

4. Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып делегатларны сайлау турында жыелыш беркетмәләре тора.

10 статья. Инициативалы проектларга ярдәм йөзәннән гражданның имзаларын жыю

Инициативалы проектларны хуплап гражданның имзаларын жыю (алга таба – имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

Инициативалы проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертеп, кимендә егерме биш кеше булырга тиеш.

Имзалар түбәндәге тәртиптә жыела:

- 1) имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана;
- 2) имзалар кәгазендә имзалар жыюу гамәлгә ашырыла торган инициативалы проект күрсәтелә;
- 3) имзалар кәгазендә кешенең имзасы һәм аны кую датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имзалар кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар кәгазенә аның үтенече буенча имзалар жыюуны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулдан язучы белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашлар куллану рөхсәт ителми;
- 4) кеше **бер үк** инициативалы проектны хуплап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;
- 5) һәр имзалар кәгазе имзалар жыюуны гамәлгә ашыручы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имзалар кәгазен таныклаганда, имзалар жыюуны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кую датасын күрсәтә;
- 6) Имзалар жыйганда, имза кәгазенең алгы ягын һәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамлы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюуны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенең арткы ягына соңгы имзадан соң ук куела;
- 7) Имзалар жыйганда һәр кешенең «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткәру

1. Инициативалы проектны Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенә халкы мәнфәгатьләрендә тулаем гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән очракта әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерләрен ачыклау өчен, гражданнардан Псяк авыл жирлегенә халкы яисә инициативалы проект тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган аның **өлеше** инициативасы белән сораштыру (алга таба – сораштыру) уздырыла.

1. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенә Советына гариза жиберә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) сораштыру уздыру тәкъдим ителә торган инициативалы проект;
- 2) проект инициаторы тәкъдимнәре:
  - а) сораштыру үткәру датасы һәм сроклары турында;
  - б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формалаштыру турында;
  - в) сораштыру үткәру методикасы турында;
  - г) сораштыруда катнашучы Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегендә яшәүчеләрен минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны).

2. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегенә яисә инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган аның өлешенең кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исеме, аларның яшәү яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

3. Кукмара муниципаль районы Псяк авыл жирлеге Советы гариза кергән көннән алып кимендә 30 көндә аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

4. Әгәр жибәрелгән хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге халкының ихтыяр белдерү нәтижәләрен дөрөслек белән билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турындагы инициативаны тәкъдим итү тәртибен бозу сораштыру үткәрүдән баш тартуга нигез була.

5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнардан сорашып белешү «Кукмара муниципаль районы Псяк авылы жирлегендә гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм уздыру тәртибе турында» 2007 елның 17 октябрендәге 35 номерлы Псяк авыл жирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Сораштыруда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендәге 16 яшькә житкән яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

7. Псяк авыл башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына нәтижә чыгарганнан соң 3 эш көннән дә соңга калмыйча житкерә.

Бүлек 3. **Инициативалы проектларны кертү һәм карау**

12 статья. Инициативалы проектларны кертү

1. Инициативалы проектны Псяк авыл башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның кәгазь чыганактагы һәм электрон рәвештә график **һәм** (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин булган тасвирламасы;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемнән Псяк авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

3) гражданнар жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтижәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның өлешенең инициативалы проектка ярдәм күрсәтүен раслый торган имзалар кәгазьләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, проектның инициаторы тарафыннан турыдан-туры Псяк авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә билгеләнгән вәкаләтле зат тарафыннан нил авыл башкарма комитетына тапшырыла яисә аны жибәргәндә бәясен билгеләп һәм эчендәге эйберләре исемлеге белән почта аша жибәрелә.

3. Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне проектны кертү датасы булып тора.

4. Псяк авыл башкарма комитетына документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Псяк авыл башкарма комитеты белән турыдан-туры эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка исемлекне һәм Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан аларны алу датасын күрсәтеп, документлар алу турында расписка бирелә. Расписка Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан документларны алган көнне бирелергә тиеш.

13 статья. Инициативалы проектларны карау комиссиясе

1. Инициативалы проектларны карау комиссиясе (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый эһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

2. Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персонал составы Псяк авыл жирлеге башкарма комитеты карары

белән билгеләнә. Комиссия эгъзаларының гомуми саныннан яртысы Псяк авыл жирлеге Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмыйча төзелә.

4. Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретаре һәм комиссия эшендә шәхсән катнашучы комиссия эгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә житәкчелек итә;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) комиссия эгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Комиссия рәисе урынбасары комиссия рәисе вакытлыча булмаган очракта аның вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне дә тәэмин итә;

3) комиссия эгъзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия эгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм

материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы утырышлар була.

10. Комиссия утырышы анда комиссия эгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булу шартларында хокуклы дип санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Инициативалы проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторларына аны үткәрү көненә кадәр биш көннән дә сонга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия эгъзалары саныннан гади күпчелек ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүченең тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия эгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда бертигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия эгъзасы үзенен аерым фикерен язмача баян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, аңа комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия эгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имза салына.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннен иртәгесеннән дә сонга калмыйча аны Псяк авыл башкарма комитеты Житәкчесенә жиберә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне Псяк авыл башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

14 статья. Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан инициативалы проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициативалы проектны Псяк авыл башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат инициативалы проект Псяк авыл башкарма комитетына кертелгән көннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнарغا Псяк авыл башкарма комитетына инициативалы проект буенча үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, мәгълүмат бирелә.

3. Инициативалы проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итү срогы жиде эш көне тәшkil итә. Үзләренә күрсәtmәләрен һәм тәкъдимнәрен Кукмара муниципаль районының Яңыльский авыл жирлегендә яшәүче 16 яшькә житкән халкы жибәрергә хокуклы. Күрсәtmәләр һәм тәкъдимнәр Псяк авыл башкарма комитетына шәхсән турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша яки махсуслаштырылган сайтта форманы тутыру юлы белән жибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәrmәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.

5. Инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча комиссия Псяк авыл жирлеге башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәtelгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Псяк авыл башкарма комитетына берничә, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, инициативалы проект кертелгән очракта, комиссия Псяк авыл жирлеге башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрүне оештырырга киңәш итә.

6. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс нәтижәсендә сайлап алуны үткәрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә сонга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия киңәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча Псяк авыл жирлеге башлыгы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм инициативалы проектны хупларга һәм анын өстендә эшне Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге бюджеты турындагы карар белән каралган максатларга бюджет ассигнованиеләре чикләрендә һәм (яисә) Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге бюджеты проектны төзү һәм карау (Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тәртибе нигезендә эшне дөвам итәргә;

2) инициативалы проектны хуплаудан баш тартырга һәм, инициативалы проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Псяк авыл жирлеге башлыгы түбәндәге очраklarның берсендә инициативалы проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициативалы проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициативалы проектның Россия Федерациясенә федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Кукмара муниципаль районы Псяк авыл жирлеге уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләtlәре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) формалаштыру чыганагы булып инициатив түләүләр тормый торган инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлеге бюджеты акчалары булмау;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижеләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына жиберелә.

10. Псяк авыл башкарма комитеты проект инициаторларына бергәләп инициативалы проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә хокуклы, ә әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пункттында каралган очракта, тәкъдим итәргә бурычлы, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә карарга тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен, комиссия әгъзалары, Псяк авыл башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс нигезендә сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.

2. Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:

1) инициативалы проект хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманы ачыклауда һәм аны гамәлгә ашыруда халыкның катнашу дәрәжәсе;

2) инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижелелек;

3) Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм үлчәм коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә кушымтада билгеләнгән.

3. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.

4. Комиссия конкурс сайлавы узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициативалы проектларны бәяли

5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижеләре буенча, комиссия критерийлары нигезендә йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс сайлавын узган яисә узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.

6. Конкурс нигезендә сайлап алуны узган дип барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициативалы проект (ике, өч инициативалы проект һ.б.) игълан ителә.

16 статья. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Псяк авыл башкарма комитеты карары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Псяк авыл башкарма комитеты Житәкчесе карар чыгара.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карарда түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә (адресын яисә урынын күрсәтеп) төзелергә тиешле объектның исеме яисә инициатив проект гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чараның исеме;

2) Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегә бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) уздыру, башкасы);

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган Кукмара муниципаль районының Псяк авыл жирлегә бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;

4) заказчы, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;

6) инициатив түләүләр күләме бүлеп, объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә

чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләме;

7) инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

17 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициативалы проектны Псяк авыл башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициативалы проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында басылып чыгарга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Башкарма комитет отчеты Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.

Инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау Тәртибенә КУШЫМТА

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу КРИТЕРИЙЛАРЫ, аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм үлчәм коэффициентлары

№ т/б	Исеме конкурс нигезендә... сайлап алу критерие....	Конкурс нигезендә сайлап алу критерие билгеләре	Баллар саны	Үлчәм коэффициенты
1.	<i>(критерийлар төркеменең исеме күрсәтелә)</i>			
1.1.	<i>(критерийның исеме күрсәтелә)</i>	<i>(критерийның кыйммәте күрсәтелә)</i>	<i>(критерийның тиешле кыйммәтенә ирешкәндә бирелә торган баллар саны күрсәтелә)</i>	<i>(күрсәтелә...) весовой коэффициент в долях от единицы в зависимости от значимости критерия, сумма всех весовых коэффициентов должна составлять единицу)</i>
		<i>(критерийның кыйммәте күрсәтелә)</i>	90 балл	
		<i>(критерийның кыйммәте күрсәтелә)</i>	80 балл	